

AUTOBUS ZA TRNAVU

SANJA BAKOVIĆ

SADRŽAJ

znak nijemog jelena	5
JUŽNI UROCI	6
rod	7
južni uroci. dobra narav	9
. djeca	10
. kapitulacija	11
. dvoje	12
. blato pod jezikom	13
sestra	14
RAZMJEŠTANJE INTERPUNKCIJA	15
jednota	16
mali glasovi	17
ima dana	19
ideje	20
rat i mir	21
peljar za male brodove	22
na televizoru je ogrlica od ogrca	24
UBODNE RANE	26

kuhinjski nož iz torbice Calvin Klein	27
K.	29
pod morem	31
zaborav	33
svjetlost	35
dolazak	36
stara Ž.	37
Memsura	39
barbika je Kurt Cobain	41
plavi sjaj	43
ženski životi	45
poniznost&podčinjenost	47
 AUTOBUS ZA TRNAVU	 48
autobus za Trnavu	49
peta nedjelja kroz godinu	50
zadnja nedjelja kroz godinu	51
trilogija nedjelje	53
slad i plavo	55
o ljubavi kao odsutnosti	56
mojim prijateljima rastu porculanski zubi	57
hitne intervencije	59
paprat	60

prema unutra	61
NAKON CIKLONA	62
kako smo ubili Vijayu Lakshmi	63
ženski zid	65
Numa (23)	67
Eli Maa (60)	68
žena gušter	69
IZNOVA	71
toplina, tremor	72
O autorici	73
Impresum	74

ZNAK NIJEMOG JELENA

na tankoj koži zapešća
noćas mi je iznikao znak nijemog jelena.
što si nijem jelene?
jesi li se nešto naljutio?
nad glavom ti šuma tramalne tišine
mahnita raste munjevito,
probija strahosferu od titana.
šutiš,
ja sam usta natrpala rogovima,
na uši mi cure,
kroz nosnice šikljaju.
malo mi je zlo,
al još se može podnijeti.
iz tvornice mesa javljaju da su preko noći
krdo teladi proizveli
jer sve se može kad se hoće.

a ja hoću da mi jelen progovori!
a ja hoću da mi šuma objasni:
otkud joj život kad je bez korijenja.

JUŽNI UROCI

ROD

1.

opet me na prevaru dovela majka
u brijačnicu Mote Amerikona.
da se ne muči s češljanjem,
šišaju me na muško.
golo oko uha,
franzete iznad obrva,
iza skroz kratko.
sjedim na bordo stolici,
uz zvuk haube,
miris kemikalija,
pečenje u nosnicama.
preko puta brijačnice kiosk *Borba*.
u portu jugo.
opet će svi imat pletenice,
i konjski rep,
i špange,
i mašne.
samo ne ja, ne ja, ne ja, ne ja.

kad je počeo rat,
Amerikon je stavio ključ u bravu brijačnice,
sreo je ženu izbjeglicu
i mještanima rekao *ko vas šiša*.

otad puštam kosu,
do tabana,
do nožnog palca,
do kraja svijeta.

2.

devedeset i treće,
u mistu je baš pravi frizeraj
otvorila jedna ženska.
izravnala je,
šišala,
na skaline,
na stranu,
na *meg rajan*,
na male rice.
obrij mi glavu, zamolila sam žensku.
da mogu splest pletenice i konjski rep.
tri dana je majka plakala.
šta će reć svit.
sad mogu, i ja, i ja, i ja, i ja.

JUŽNI UROCI. DOBRA NARAV

na prisilni rad u Srijem
Nijemci su 41. odveli nonota
da ne bi otišao u partizane,
u Srijemu je kopao plodnu zemlju
i prvi put vidio žito.
za to su vrijeme na otoku
u njegovu vinogradu venule loze.
nakon rata je ponekad pričao
o svojem najdaljem putovanju,
govorili su da je imao dobru narav.
kad je umro od srčanog udara,
u suhu dalmatinsku zemlju
iz njegovih je usta poteklo
panonsko more.

. DJECA

nona je petnaest godina
živjela kao udovica,
bila je grintava
i imala slabe živce,
rodila je osmero žive djece
i deveto mrtvo
jer je zakasnio liječnik,
poslije se iz nje više
nije dao istjerati mrak.

. KAPITULACIJA

Talijani su za vrijeme rata
tri godine u selu živjeli
u kući od *puntorih*.
nisu dirali seljane,
ponekad bi im dali kruha.
kad su nakon kapitulacije otplovili,
seljani su im s obale pjevali
bandiera rossa.
njihov su brod pred selom
odmah potopili Englezi.
još je pod morem njihova *mavuna*,
rekao je otac,
oko nje se najbolje love hobotnice,
uvijek se na istim mjestima
tiskaju život i smrt.

BILJEŠKE

puntori – seljani koji žive na rtu, na poluotočnoj izbočini na kraju sela (na punti).

mavuna – talijanski teretni brod.

. DVOJE

svake večeri otac gleda dnevnik,
vijesti slaže na komade kruha,
grize, pljune, ljuti se, puše,
lopovi, viče, lopovi,
rješava križaljke u Slobodnoj,
nedostaje mu nekoliko slova,
puše, ljuti se, puše, *lopovi, viče.*
majka u susjednoj sobi
u snu glumi u sapunici.
turske! serije! – mršti se otac,
kada završe dnevnik,
naiskap popije još jednu bevandu.

. BLATO POD JEZIKOM

ujutro u šalicu natočim
sve iz točkaste džezve.
crni talog buja
dok se majka raspituje
o šansama za potomstvo.
sve vaše sudbine ne stanu
u jedno tijelo, kažem,
premećući blato pod jezikom.

SESTRA

kada si se rodila,
moja se samoća
podijelila na pola.
u tvoje sam lice gledala pjevajući
mlada partizanka kolo vodila.

danas najbolje znamo
koja je u čemu zakasnila.
čekamo nova rođenja
da budemo opet A+,
da vodimo ratove samo prema unutra.

kada dođe dvadeset i sedmi vijek,
opet ćemo dijeliti seboreju, strah od igle,
potrebu za preciznim istinama
i glasan smijeh.

bit ćemo kamen do kamena,
dvije zmije u dva kamena,
dva stabla divljeg nara
iz vrta naše majke.
opet ćeš mi biti sestra.

RAZMJEŠTANJE INTERPUNKCIJA

JEDNOTA

neki smisao tražim,
u tvojim očima -
zrcalo,
da se konačno vidim
u jednom komadu,
ako mi to sveto nemoguće
ikako možeš dati

MALI GLASOVI

gavran. crn. nepomičan u granju.
dogodit će se nešto neugodno,
poplava u stanu, otkaz, ljubavni odjeb.
vratit ćeš se u obiteljsku kuću, na otok,
nakon simbioze blažena udahnuti.
ili, ništa od toga.
običan gavran. crn. nepomičan u granju.
čeka otapanje snijega.

golub, ulijeće kroz prozor,
gukanje. lepet. nečiji odlazak,
kao u Hanekeovoj *Ljubavi*,
jedno napušta svijet tvari,
drugo se pridržava života,
možda ćeš ti, koja sada jesi,
umrijeti i probuditi se nova,
u iznenadnoj preobrazbi:
na bolje, na gore,
u kukca, u svjetlosno biće.
ili, ništa od toga.
samo golub, sere pod prozorom.

moljci. u kuhinji. epidemija.
valja počistiti.
nabaviti kućne lojtre,
baciti žitarice, alge, sjemenke *chia*.
ostaviti staklenke s mentom,
medom i crnom kavom,
samo poznate mirise iz kuhinje majke.
ili, ništa od toga.
samo moljci.
satiremo ih dlanovima.

leptir. u trbuhu. titranje.
opet si se rasula na liniji srce – glava.
maštaš. brineš.
dramiš s prijateljicama.
briješ noge, i između. precizno.
ili, ništa od toga.
samo leptir.
krila.
šare.
let.

IMA DANA

ima dana u kojima nitko ne nazove.
ti zaboraviš, bog zaboravi.
vibrafon se pali,
vjetar svira palicama,
srce mijenja frekvenciju.
nitko to ne smije gledati.
ima dana. na pidžamu jaknu,
trk po mlijeko, četvrt kruha.
ima dana. ne promijenim gaćice.
cijeli dan jedna pjesma,
razmještanje interpunkcija.
tijelo se zatvara,
pore dišu mekim potezima.
ima dana. svečani ručak *fini mini*.
limun na izmaku, med u kristalu.
ima dana, plime svijeta navaljuju,
teško ih je izdržati.
ima dana, prikazuješ se
kao mogućnost ljubavi,
teško ti je odoljeti.

IDEJE

ako se jedno drugom
izmaknemo iz središta slike,
istrgnemo bitak/bivanje/bitno,
svijet će navući bijelo rublje,
lijevak momentalnog olakšanja.

iz praznih kutova sobe,
umjesto kamera gluha paučina
snima nas,
unježnjuje,
stvara glatko.
vidimo li sada bolje?
ili svjetlost pojačava sljepoću?

pomoglo bi da kažeš
nešto nadahnjujuće,
o točnom završetku zime,
o drhtavici iznutra,
o plaži koja se gola rasula
ispod vinograda,
nešto o čitanju romana
od šest-sedam stotina stranica,
pomoglo bi
oslobađanje jezgre badema
iz drvenastog oklopa,
pomoglo bi nešto dugotrajno,
uranjajuće,
što traži potpunu predaju.

RAT I MIR

sanjala sam da imaš neku drugu,
iz koje zrači plavo, žuto,
da te obavija sreća,
hvališ njezinu milinu, pristojnost,
a ja sam obilato spušila lajanjem
i figurom tamnog hrta.

ne znam je li to strašno:
tihi kas,
tundre,
gledanje stabala
obavijenih u srebra mraza,
hladnoća. izolacija.

ili mi je laknulo,
više neće biti nikoga da mi trubi na uši:
1) čovjek uvijek mora biti spreman za rat
2) ti baš o svemu moraš imati mišljenje
3) opet si jela luk.

PELJAR ZA MALE BRODOVE

cijelu noć bura je drmala jahtu,
stisnuta, čekala sam jutro,
iznutra slušajući
kako kuca more.

nedjelja je.
iskačemo na rivu u Jezerima,
u pustu marinu,
hoću se samo umiti,
pronaći novine, slance.

ljutiš se,

sramotim te,
bez ruža,
bez crne crte na kapcima,
u širokim sportskim hlačama,
s gnijezdom bumbara u grudima,
nitko se neće okrenuti za mnom,
šutljivom i raščupanom,
u kafiću u kojem smo jedini gosti.

ti si veliki zimski mornar,
vladar ostavljenih otoka.
svi su tvoji: Tijat, Kaprije, Žirje.
ti si sve što nikada nisam želio.
naprosto, nemaš lijepe crte lica.

nešto se u meni skuplja,
smanjuju se jajnici,
unutra se gradi zaklon.

ipak jednom,
sreli smo se.

listajući tvoj peljar za male brodove,
prsti su se dodirnuli,
prateći linije Murterskog mora.

ova je plovidba davno zapisana,
samo slučajno smo tu.
bijeg je tako blesav način
za odgađanje svega
što više neće isploviti.

NA TELEVIZORU JE OGRLICA OD OGRCA

dvije godine ne slušam vijesti.
televizor sam prekrila
srebrnom krpom i ogrlicom od ogrca.
na stoliću narančasta keramička vaza,
u njoj smilje s Krka.
ne silazim često na zemlju.
naporno brate,
mrtvi se na čudnim mjestima pojavljuju,
očevi iz ljubavi mlate kćeri
dok im dušu ne ubiju
i tijelo pripreme za hitnu pomoć.
gdje god takneš, šuga&mrakača.
znam, televizor na off-u neće zaustaviti zlo.
ti se, molim te, zaustavi!
ne pričaj mi o kraju svijeta,
kraj je već počeo,
prehodali smo ga kao gripu.
sad smo slabi na nogama,
srce jedva kuca,
u tkivima pulsira psihosomatski premor.
dvije godine ne slušam vijesti,
okrećem se mitovima,
nesvjesnom, snovima.
pokraj kreveta držim bilježnicu i pišem:
noćas je mjesec osvajao svjetlom,
sve je bilo voda,
s klaunom sam plesala po stropu,
u haljini s perima paunova,
olujni oblaci rasli mi među nogama.
ne palim televizor,
ostajem u tišini,
okrećem se bapskim vjеровanjima:

prve se procvale ljubice za sreću
jedu na tašte!

šesta je nedjelja kroz godinu,
na televizoru je ogrlica od ogrca.
karnevali pijani počinju,
radujem se, ne zbog vina,
(mutni su dani arhivirani),
zbog maskiranih:
kad stave maske
svi se vidno proljepšaju.
na televizoru je ogrlice od ogrca.
iz tepiha noću
cvijeće raste ubrzano.
ova mi se zima zgadila,
preživjela sam trpajući u sebe
svjetlost naranči,
ponekad limun, kumkvat, grejp.
stiže još jedna nedjelja kroz godinu.
ručat ćemo Mihalićeve pjesme
i ljubice na salatu.
nikad se nisam oslobodila čežnje
da u svemu uspostavim bezvremeno.
dobro je, ako me pitaš,
najgore je prošlo,
na meniju su ljubice za sve obroke,
zar si išta manje očekivao od mene?

UBODNE RANE

KUHINJSKI NOŽ IZ TORBICE CALVIN KLEIN

dobrota nije za sve prilike
nisu ti rekli, K.

[22. veljače oko 22 sata na zagrebačkoj Volovčici ubijena je 18-godišnja djevojka]

tri zajahana zmaja
ne nose uvijek mirtu, zlato i tamjan

*[nesretnu djevojku ubo je u njezinu automobilu ispred zgrade u kojoj je stanovala s majkom.
utvrđeno je da je imala 73 ubodne i 15 reznih rana po cijelome tijelu]*

u ustima prvog gori homa cvjetnim laticama
sluđen šafran bridi u pupkovini

*[on je bio istodobno jako grub, ali i pažljiv prema njoj. primjerice, za njezin osamnaesti
rođendan priredio joj je veliku zabavu u Green Goldu, kupio buket ruža i prsten]*

na drugom rasuto gnijezdo
bespovratno leti niz vjetar

[više puta ga je moja kći prijavljivala za maltretiranje, ali policija nije ništa poduzela]

treći je urna s prahom
i krdima ledenih slika
u tvojim završenim očima

[ubojstvo je počinio nakon nekoliko godina turbulentnog odnosa u kojem joj je često prijetio]

dobrota nije za sve prilike, K.
ako anđeo nosi sablju o boku
vjeruj, nije anđeo
već je sablja o boku

*[ubijena je bila trudna dva mjeseca, a usmratio ju je nakon sustavnog zlostavljanja. unatoč
višegodišnjem maltretiranju, roditeljima je lagala s kim se nalazi pa postoji mogućnost da je
dijete koje je nosila bilo upravo njegovo]*

utihnuli su milosrdni odredi
pred tvojom zgradom
pogašene lampaše
netko je odnio u kontejner

*[izvukao sam kuhinjski nož iz Calvin Klein torbice i zabio joj ga u vrat. čuo sam njezin vrisak
i onda mi se smračilo, znam samo da sam je nastavio bosti]*

ti gore i dalje s osmijehom
uređuješ astralne nokte
bez sjećanja na svoje rasječeno srce

K.

prošla je cijela godina,
zima se dovršava kroz tvrde slojeve leda,
ralica jutros nije prošla Prilazom svetog Josipa Radnika.
nema te, K., pa te nema.
ovdje je sve uglavnom isto, tromo i zatrpano.
čekaš proljeće, ljuštiš sa sebe bijelo.
bube i krpelji samo što nisu izvukli svoje otrovne gubice.
mladić koji te zaklao hini ludilo.
o tebi pričaju da nisi birala kome i kada širiš noge.
sumorno je ovdje.
automat klub u Ivanićgradskoj još radi.
posada je ista, nitko te više ne spominje.
snijeg je baš napadao, ralice nije prošla.
gdje si ti sada?
pogledam svaki dan u tvoja vrata,
nema te, pa te nema.
tvoji su koraci zapečaćeni pod korijenjem trave.
reci nešto K., sve me zanima.
ovdje je manje-više isto.
u sudnici su svjedoci kenjali debela govna,
u plastičnim jaknama s umjetnim krznom,
zabrinuti za svoju slobodu cmizdrili su u kamere,
iako ne moraju ni brinuti ni cmizdriti
jer to što žive tako je daleko od slobode.
tvoj dragi je govorio, njegov otac je govorio,
njegov kum je govorio.
razvlačili su tvoju kožu, kosu i butine.
ne dam tvoje butine K.
imaš ih pravo davati kome želiš, čak i gore,
gdje ne znam kako sve to šljaka.
bilo je lakše lani dok si još bila tu.
bez sve te bjeline, i leda,

i nepomičnog pokrova na stablima.
govore da se tvoj dragi liječio u Bosni
i pušio sto *jointa* dnevno.
ne znam koga je ikada trava pukla na agresiju.
samo seru ta svoja debela govna i od nas prave idiote.
a mi kimamo: da, da, da.
malo nas je ovdje u Prilazu svetog Josipa Radnika
koji još mislimo na tebe.
je li tebi dobro? ništa ne govoriš.
kakvo ti je sada metafizičko tijelo?
vide li se na njemu ubodne rane?
ovdje se gusta blatna voda cijedi iz cipela.
zemlja je grobnica sviju nas,
prije ili kasnije svi ćemo skupa leći
odjeveni u najfiniju robu i doći k tebi.
ti ćeš nam potanko ispričati
kako je to kad te voljeni iskomada nožem.
ti ne znaš K. da si u ovoj pjesmi,
ali tu si jer pripadaš tu, baš sad, u ožujku,
dok jedan čovjek lopatom struže snijeg
u Prilazu svetog Josipa Radnika,
pred tvojim ulaznim vratima
kroz koja više nećeš proći.

POD MOREM

četrdeset dana u mraku ležiš skupljena,
preko tebe sivi til, složen u duplo,
ispod njega slane oči,
sirove kamenice s tri kapi limuna.
tablete si bacila u smeće.
od toga sam još mrtvija i gluplja.

u petak si zakasnila iz škole.
otac ti je šakom rasporio kožu
između vrata i ramena,
može mu se!
niste zvali doktora, zaraslo je,
kruto izvana, meko iznutra,
crte lice su se pomiješale,
usta više nisu za govor,
srce nije za cvjetanje.
ne smeta. ljepota si.
navikla si:
dođeš doma,
budeš dobra,
moliš devetnice,
nečujno šetaš po dvorištu,
kriješ žile kojima teče tinta,
čuješ otrovani glas.

četrdeset dana u mraku ležiš skupljena,
preko tebe sivi til, složen u duplo,
ispod njega slane oči,
sirove kamenice s tri kapi limuna.

spremna za kambrijsku eksploziju,
ne znaš kamo bi izbjegla sada,
s krijumčarima preko Mediterana,

s pametnim telefonom u najlon kesi,
u nepomične utrobe, nastanjujući se dnom.

u tom posljednjem od svih brodova,
sva bi lica putnika mogla bila tvoja,
sve bi kože iznova izrasle kroz tvoje tijelo,
kada bi se samo ukrkala
i ustala s poda spavaće sobe.

ZABORAV

s dvadeset i tri godine Marija misli
da se mora udati.
pet godine veze,
još su *ni vamo ni tamo*.
s obale u središte otoka
k njemu putuje autobusom
u kojem putnici rigaju na okukama,
gledajući u daljini zlato mora.
u pet godina dobila je pet pljuski,
ponekad joj kaže *kurbetino*,
stavi je na spikerfon
pa joj se ceri s prijateljima.
s dvadeset i tri godine Marija
radi za šankom na plaži,
htjela je studirati književnost,
ima dara, rekle su profesorice
u osnovnoj i srednjoj.
tisuću kuna mjesečno daje roditeljima,
jer su stari,
jer ih voli,
jer ih mrzi,
jer mora.
braća su otišla
netko mora brinuti.
s dvadeset i tri godine Marija
misli da se mora udati,
ponekad se javi sumnja,
ali ne zna kamo će,
kao što nije znala
kada bi otac izvlačio remen,
a majka spuštala glavu,
a soba bila zaključana,

a prozor bio zakračunat,
a ona bježala po sobi.
mogu ti rukom pokazati gdje je bol
malo desno od srca, duboko ispod kosti.
s dvadeset i tri godine Marija bi odselila,
da zaboravi oca koji izvlači remen,
da zaboravi majku koja spušta glavu,
da zaboravi autobus s pohabanim tapecirungom
u kojem putnici rigaju na okukama,
gledajući u daljini zlato mora,
da više nikada ne čuje *kurbetino*.

SVJETLOST

nešto si pogrešno rekla,
okrenula dupe na krivu stranu,
pojma nemaš.
sada ležiš, sama,
na nogama obrisi patlidžana.
jutro naseljava tijelo,
teška je svjetlost.
klorofil cvrkuće,
ptice dišu zeleno,
toliko života vani,
u parku raste
jedan božićni bor,
spomen sadnje nakon praznika.
toliko radosti vani,
psi i mačke dodiruju se u prolazu,
u mijaukanju i lajanju tihi smijeh.
tragove prekrivaš puderom
nakon tuširanja,
stavljaš parfem,
ulje sa šljokicama,
pa u kuhinju.
biftek na krvavo.
bez salate,
on tako voli.
uredila si se za novu epizodu
kućne zabave,
još ovaj put,
još samo danas,
možda još koji dan.

DOLAZAK

Badnjak je. puna kavana u prizemlju naše zgrade.
ti si dolje s muškarcima iz susjedstva, popit ćeš
još jednu, dvije, treća će popiti tebe.
sama kitim bor. naša djeca raznose ukrase,
lanjske lampice crkavaju, bakalar je već hladan,
krumpir je skraćen popio ulje. gazda dolje rakijom
časti, rano je za krenuti doma, daj još jednu.
najmlađi sin plače, polupao je nekoliko ukrasa,
na krhotine srebrne ptice nabola se starija kći.
ti si dolje, širiš ruke, otvaraš srce,
grliš prijatelja koji je okrenuo rundu.
naše srednje dijete na mahovinu postavlja
Mariju, Josipa i magarca od plastike.
plače, u kutiji se zagubila figura malog Isusa.
zvoniš konačno na vratima, vidiš postavljen stol,
oko jelke razbacanu mahovinu, ne sviđa ti se to.
u našoj velikoj bijeloj kući odjednom tišina,
iz muzičke čestitke: *svim na zemlji, mir, veselje*.
mogli smo: zagrliti se i sjesti za stol.
mogla sam: podgrijati ručak i smekšati krumpir.
mogli smo: upaliti radio da razbije tišinu.
mogla je: zapjevati čestitka novom rođenju.
mogli smo, dok se nisi iznenada sjetio
da sam ovaj tjedan bila na vježbanju,
uhvatio za kosu i bubnuo:
ti ćeš meni na yogu u adventu.
dok sam ležala na podu, već si buncao
u dubokom snu na kauču u dnevnoj sobi.
mama, našao sam Isusa, ciknuo je najmlađi sin.
djeca i ja sjeli smo stol, jeli i slavili.
spasitelj je ipak stigao u našu veliku bijelu kuću.

STARA Ž.

čitav tjedan vonj truleži
širio se zgradom iz '68.
kućepazitelj se pravio da ne osjeća.
pretio, crven u licu, kašlje, teško diše.
nakon rata godinama je pio tablete,
sad samo pivo.
odjebao je psihijatra,
sam se liječi televizijom i pićem.
možda malo smrdi s prvog kata,
ona Ciganka dok sere ne zatvara vrata.
čitav tjedan vonj truleži
širio se zgradom iz '68.
stanari, nekad željezničari,
danas sirotinja i dotepenci,
stiskali su nos,
čekajući da se stvari riješe same.
nitko nije primijetio,
stara Ž. danima nije otvarala vrata
na trećem katu zgrade iz '68.
čitavu zimu hodala je po kvartu.
gumene cipele za vrt razrezala je nožem
i pretvorila u šlake.
gole pete su joj strugale po tlu.
dane je provodila u slastičarnici na platou
meditirajući uz kremšnite,
smiješila se donjom vilicom,
dok nije zaleгла od kožne bolesti.
hrana je stizala dostavom.
nije se prala, nije zvala,
nitko nije dolazio.
kada su braća odselila,
ostala je njegovati roditelje.

nakon njihove smrti
za nove početke bilo je prekasno.
stara Ž. je sivi entitet,
njezina samoća je kao erozija,
uporna, nagrizajuća i bez lijeka.
staru Ž. jednog je dana odvela hitna.
sada se opet smije klimavim zubalom,
u šlapama obilazi park.
u zgradi iz '68.
svi su živi i mrtvi i na broju,
gledaju svoja posla.

MEMSURA

sedamdeset ciganskih godina
u njezinu tijelu i imenu:
Memsura – pobjedonosna!
za sobom vuče crnu vreću,
crni umor svijeta,
pobijedila je u skupljanju boca,
u olovnoj težini stopala,
u jačini glavobolje,
u gubljenju pamćenja.
ušla u autobus za Trnavu
– pogrešan smjer.
pomozite, izgubila sam se.
nedavno je u nju udario moped
dok je pokraj mosta skupljala otpad.
otad luta cestama,
ruši se trgovima,
tetura uz puteve,
pada,
zaboravlja.
ne želi kući
– tamo svi viču!
ne želi u bolnicu
– nema zdravstveno osiguranje!
Memsura – pobjedonosna
navečer zaspje u travi,
otkopča glavu,
iščupa bol,
položi je do jutra na vreću s bocama.
dok po njoj gmižu gusjenice,
sanja da će jednom
prijeći u leptire.

BILJEŠKA

Memsura - žensko ime arapskog porijekla, značenje imena je pobjednička, pobjedonosna.

BARBIKA JE KURT COBAIN

ispred vrtića u petnaest do osam,
žena s barbikom,
snena, u tajicama,
upravo je ostavila kćer.
njih dvije izdržat će do pet.
izdržat će koliko treba,
razdvojenost, izdaju,
same, izdržat će.
popila sam normabel,
to je jedini način da se isključim,
ako znaš za kakav novi posao.
u ruci joj se trese barbikina kosa.
barbika je Kurt Cobain,
mrtva, a žestoko drma.
krenula sam na vlak,
kad sam ispred vrtića srela
ženu s barbikom,
njezine snene oči,
duge barbikine noge
sapete rukama koje su upravo
pomilovale kćer.
govorila je
govorila je
govorila je
popila sam normabel
da izdržim,
gade mi se svi ti servilni
Hrvati oko mene.
komentirale smo
otpuštanje radnika
u medijskim kućama,
lažno suosjećanje uprave,

otkaze opravdane štednjom.
komentirale smo
znance psihopate,
i rekle *bumosečule*.
barbika je i dalje mahala grivom,
svirala bez gitare,
vrištala bez glasa,
serve the servants - oh no
that legendary divorce is such a bore.

PLAVI SJAJ

s trideset i dvije odlučila si biti
potpuno sijeda.
na svoje vjenčanje došla si
bez šminke,
u bijelom vunenom džemperu,
u vrećastoj krem-suknji.
sve smo riješili u crkvi,
bog je rekao *može*.
na cugi kod vas doma
gledala sam
u tvoje lice,
u bijelo,
u sjedine na tvojoj glavi.
kum me maltretirao
da sada moramo brinuti o vama,
truditi se da budete sretni.
pušio je jednu za drugom,
njegove propovijedi tjerale su me
na još piva,
na uzmak,
na šutnju.
kad si se prestala farbati
znala sam da je neko sranje,
da nisi tip za *environmental movement*.
nakon sedam godina
sjedimo kod mene doma,
svratila si jer ti stara živi u blizini.
otišao je sa Srpkinjom iz Vukovara,
on, koji se najviše kurčio hrvatstvom.
rekao je da mu se dogodila priča
koju ne može propustiti.
malog nije nazvao godinu i pol.

ponekad pošalje lovu,
još je sve kod advokata.
motala sam duhan,
gledale te,
bila si vedra i luda,
s kosom pofarbanom u plavo,
sjajila si kao Merlinka.

ŽENSKI ŽIVOTI

živi uz cestu.

nosi oker sako iz poratne donacije,
čuva sekundarni otpad.

živi u betonu.

grabi cestama, proždire izloge,
vene joj kisnu,
vuče vrećice iz *lidla*.

živi ljubičasta.

na kartonu pred *müllerom*,
s natpisom *pomozite*,
kćer mi boluje od karcinoma.

živi bez pincete.

uzgaja crne iglice iznad usana,
s disbalansom hormona,
u putanji od raspada do sinteze.

živi osobito vikendom.

nosi roza tonove i zlatni remen,
zategnula je kožu, uštrcala filere,
petak je, la la la la.

živi u svilenom sariju.

ne prilazi lomačama *burning ghata*,
zna da ženske suze
sprečavaju prijelaz duše na slobodu.

živi na pučinskom otoku,

u vječitom manjku.
bez liječnika i osnovne škole.

živi s knjigama.

uronjena u metre časopisa i papira,

sama se šiša, minimalno troši.

živi u stabilnoj samoći,
u strahu od mutacije stanica,
sa sisom od silikona
i perikom preko socijalnog.

živi na bilijunima mjesta odjednom,
u rijekama, u morima, na glečerima,
s neuništivom kuhačom od tikovine
živi u divljini.

živi u ljubavi prema proljeću,
osobito prema ranama,
u njima će neizgovorene riječi
uskoro dočekati glas.

BILJEŠKA

burning ghat (Manikarnika) – jedno od 88 stepenastih pristaništa u indijskom svetom gradu Varanasiju, u kojem se nalaze lomače na otvorenom i prema vjerovanju hindusa, onaj tko umre u Varanasiju doživljava oslobođenje od ponovnog kruga rođenja. Spaljivanju prisustvuju samo muškarci jer bi, prema vjerovanju hindusa, žene izražavanjem emocija mogle zasmetati oslobođenju duše (*mokša*) prilikom obreda.

PONIZNOST&PODČINJENOST

prošao je dan žena.
marširam među brdima papira i veša,
u torbi s olovkama i vrećicama *brufena*.
marširam krive kičme sklone saginjanju,
hiljade dana vježbi nisu je ispravili do kraja.
marširam skupljenih ramena,
nijedno ih pomagalo nije otključalo
da se srce izloži bez recidiva.

prošla je osma nedjelja kroz godinu.
i ja ću uskoro uskrsnuti,
kao plastična lutka s *instagrama*,
nauljenog čvrstog bedra,
kao mlada kosa kuštrave šume,
kao novi oblik Kristove svijesti
koji savršeno razlikuje
poniznost&podčinjenost.

poniznost je kleknuti
pred spokojem polja i mirom šume,
podčinjenost kad s visoka
istinu prodaješ kao šarlatan falšu robu
koja za čas postane nasilan i loš trip.
ništa mi ne znači teror logorejom.
branit ću plavo nebo, tišinu i tijelo,
branit ću se kako znam.

AUTOBUS ZA TRNAVU

AUTOBUS ZA TRNAVU

sve su *ciganke* trudne u autobusu za Trnavu,
život se uvijek ugnijezdi gdje je najmanje straha.
sve su *ciganke* trudne u autobusu za Trnavu,
ostale žene govore o zadebljanju zida maternice,
o bolestima, muškarci šute. neka šute,
u bučna vremena lijepa je šutljivost. kao „š“
iz šume, iz šake, iz šimšira.
nitko ne govori hrvatski u autobusu za Trnavu,
al' bol ima razvijen dar govorenja u jezicima
pa se svi dobro razumijemo.
autobus za Trnavu drnda prema istoku,
istok vodi na istok, nakon istoka novi istok.
život se uvijek ugnijezdi gdje je najmanje straha,
pa buja i okreće svoj kotač kroz magmu sjaja i blata,
neka, neka, neka vozi autobus, neka ne staje
do Kamčatke, do kraja, i još, govor više neće
biti važan, jednom, nitko više neće govoriti
hrvatski, ni o bolestima, samo šutnja, samo sjaj.

PETA NEDJELJA KROZ GODINU

zima je, kao i sve, doživjela neslavnu propast,
bijeli se pokrov za čas rastočio u kišne kapi.
kapitulacija je u crescendo, u svemu osim u
ljudskoj gluposti, iz zatvora su na slobodu
pustili mladića koji je svojoj ljubavi oblik lica izmijenio
šakama, a cipelama od bokova skuhaio ljubičasti džem.
opet sam se probudila u tehnosferi,
među nepoznatim plemenima.
oznaku „ničija“ nosim kao skupu etiketu,
kao crvenu zvijezdu na modroj kapi '83.:
danas, kada postajem pionirka novih početaka,
bistrine i napuštenih tundri,
danas, kada Gospod silazi
u veliko nepoznato polje,
danas, pete nedjelje kroz godinu
na tržnici liježem u kašetu s jabukama i molim te,
zaspi me obilato cimetom,
zaspi i gledaj kako mi duša
postaje gejzir iz kojeg konačno isparava radost.

ZADNJA NEDJELJA KROZ GODINU

kada mi nema muža i djece,
na štednjak stavim vezeni stolnjačić
i vazu s tulipanima i gledam u njih po *vas* dan
kako se divno otvaraju, prvo latice, pa listovi
– pred mojim očima pupoljak postaje čaška.
hranim se trenutkom koji golo oko ne vidi,
al on se ipak događa. to je moja juha i predjelo.
puni cvat – to je pečenje!
hranim se tako dok se ukućani ne vrate,
tada sklonim tulipane,
vazu stavim u kut i zapalim vatru.
gotovo je s nježnošću i tišinom,
vezeni stolnjačić tutnem u ladicu
da čeka iduću osamu.
tako mi je jednom ispričala
jedna od mojih sedam tetki.
sva ta dječurlija i on i lonci i tanjuri
i prljava voda što se bez prestanka
kao vječita rijeka izljuje u sudoper.

jučer sam opet doznala da jednu poznatu
dragi ne želi oploditi nakon dugih godina suživota.
nije spreman, svijet je pred apokalipsom
i nema smisla proizvoditi potomke
da bi doživjeli civilizacijski slom:
zemlja je zagađena, voda je zagađena,
korporacije vladaju, ljudi su zli,
pa čemu onda praviti djecu?
ona sada obilazi vračare
i plaće prijateljicama na telefon,
stavlja kristale pod kukičane stolnjake po kući,
a u njegove poslovne hlače neko sitno magično

kamenje koje bi učinilo da mu se pomuti mozak,
da jednog dana kada dođe kući nasrne
na nju kao bik na crvenu krpu,
bez kontrole i izlije to dugo čekano sjeme.

a i ti si banana dragi moj.
oko tebe su *tri jeseni* i *tri zime*
namotane toliko dugo i kruto,
kao neprobojni led na kojem smo izvodili lijepe,
ali ipak jalove piruete.
zadnja je nedjelja kroz godinu,
tulipani cvatu na štednjaku,
pred mojim očima pupoljak postaje čaška.

TRILOGIJA NEDJELJE

1. suncokret

trideset i prva je nedjelja kroz godinu,
u točki kalendara odjekuje crno lice
svetoga Martina de Porrea,
donosi studen i kišu.
u stražnje sobe s nepoznatih planina
izmišljen vjetar silazi,
prazan rasjed postaje ljubičast,
noć se nemoćna predaje tinti.
moja je rana narcisoidna,
kao cvijet suncokreta glavu stalno izvija
prema vrelinim izvorima svjetlosti.

2. mjesec

trideset i prva je nedjelja kroz godinu,
u zoru postaje još hladnije,
san pritajen čeka u hrapavima sjenama Mjeseca.
u točki kalendara odjekuje crno lice
svetoga Martina de Porrea
kojeg su još zvali i „Martin od ljubavi”
jer je štitio osamljene, sirotinju i bolesne.
njegova majka, oslobođena panamska ropkinja,
samo se jednom iz svega srca podala
bijelom peruanskom plemiću
koji se kasnije sramio sina.

3. zabrana

trideset i prva je nedjelja kroz godinu.

u skladu s tvojim realnim licem
bijelu sliku stavljam na humak s ugljenom,
odgađajući trzaj šibicom,
melankoliju sručenu u plamen.
svaki bi trenutak mogao biti
rađanje i zatvaranje ljubavi,
predah u naučenom jeziku
dječaka kojem je bio zabranjen plač.

SLAD I PLAVO

sve je bilo utišalo dok susjed s brkovima
nije razvukao harmoniku.
ja se konja bojim troglasno.
on, žena i kćer.
odspavao je nakon noćne,
pa su od jutra krenuli s cugom.
dim pržene svinjetine penjao se stubištem,
ušao mi ispod vrata,
baš kad je počeo harmonikaški koncert.
draga H., taman sam bila zaspala.
nikad mira.
čitav dan bacam stvari.
nikako završiti s čišćenjem.
s odvajanjem *bilo je* od *bit će*.
sve sam spakirala u roze vreće.
ne mogu u crne.
sve što se dogodilo uopće nije crno.
zato sam neke stvari utrpala i u tirkizno.
na glavi imam čvorugu.
sinoć mi je u centru grada na glavu pala smokva.
zamisli!
modra smokva bez slada.
pa to uopće nije smokva.
to je oponašanje.
draga H., znaš kad te zovem ovim imenom.
grozna je nedjelja u gradu.
nedostaju mi naša poslijepodneva.
slad i plavo.

O LJUBAVI KAO ODSUTNOSTI

već je i bogu i vragu dosadila teza o ljubavi kao odsutnosti.
istina je, određene nutrine ovisne su o ranjavanju,
valjalo bi se time pozabaviti, ali ne sad!
slušaj, dabogda u šest ujutro otkrio da u kući nemaš kave,
dabogda te najvažniji informatori zablokirali na fejsu
i da navečer iz mašine zaboraviš izvaditi mokri veš!
istina je, najviše se ljepote na obali prikazuje nakon oseke,
kada se mora povuku na mjesečeve odmori
i plaže ostanu gole i nijeme, a sedefaste školjke ludo zasjaje,
ne mareći tko ih gleda, tko im piše pjesme.
ali tko će dočekati!
već je bogu i vragu dosadila dvojba o korovu koji je mogao
izrasti u trave za liječenje, u kadulju, vrisak i smilje.
ponekad novorođenče umjesto prvog daha lice okrene zemlji.
tu se ne može ništa.
slušaj, ovo što se sada desilo piše ti se u lošu karmu!
iako odluka o početku i završetku spada u ljudska prava
i sve ima svoju kauzalnost – kolo sreće se okreće!
ti si brod koji je jutros zbog vjetra na otoku zaobišao luku.
proketo je otočko jutro u kojem ne pristane brod i
putnicima otme radost odlaska, radost djelovanja i
radost povratka s kopna kroz spokojnu plovidbu kući.
već je i bogu i vragu dosadila rasprava o boli isključenosti.
slušaj, jel ti to tavoriš iza ekrana ne pokazujući tijelo,
a mene napušta sigurnost da uopće postojiš i da ti je
duša smještena u opipljivo? nema ti goreg od izolacije.
ona je požar koji hara i na davno spaljenom tlu.
valjalo bi se dublje svime pozabaviti, ali ne sad!
plovidbe jutros nije bilo zbog bure, nema smisla čekati
na toj vjetrušini. što je propušteno, propušteno je,
sabiremo se i krećemo kući, iz vidokruga nestao je brod.

MOJIM PRIJATELJIMA RASTU PORCULANSKI ZUBI

desetljeće je neprimjetno iscurilo,
kriza još traje, hrabri napuštaju zemlju.
mojim prijateljima rastu porculanski zubi.
zajedno klizimo u stanje paranoje,
google nas manično prati oglasima za kućne aparate.
moji prijatelji piju zdrave masti, omegu i kokos,
prelaze na nove dijete,
odbacuju kruh i vino,
stara pravila više ne vrijede.
nitko više u zoru ne jede bureke nakon diska,
zbog glutena, i općenito, nitko ne izlazi,
samo soleri u intermezzu između dvije veze,
zaneseni novom mladosti, utopijom novog početka.
moji prijatelji – neki su se okrenuli vjeri,
čudnim obredima iz srednjoškolskih udžbenika.
mojim prijateljima rastu novi porculanski zubi,
jedna djeca im odrasla, prave drugu,
kušaju nove droge, gljive i svete biljke,
traže novi posao, napuštaju zemlju.
neki su zaista uspjeli, neki se rastaju,
drugi ili treći put, imaju treću djecu.
žene koje dugo nisam srela ispričavaju se,
nepremazanih podočnjaka,
baš su krenule frizeru,
inače nemaju toliki izrast.
muževi im našli mlađe,
ali i te će male kučke uskoro ostarjeti,
i sve će biti isto.
neki ipak nisu,
samo maštaju o hipotetskim preljubima,
o drpanju u mraku nakon pet-šest piva,
o bilo čemu da ih vrati u život,

može i nešto obično,
plivanje, jogging ili boks.
moji prijatelji odlaze u egzotične zemlje,
šalju slike iz sjajnih destinacija,
vraćaju se nakratko nadahnuti, ali isti.
moji prijatelji, znanci koje dugo nisam srela,
okrenuli su se tehnikama samorazvoja,
dodirnuli su rane traume,
čuvaju tajne o novim spoznajama
jer rana rani oči ne vadi.
moji prijatelji, žive nova desetljeća,
plaču u mraku da ih ne vide djeca,
pitaju se jesu li uspjeli.
na papir stavljaju rubrike:
ljubav, nekretnine, samorealizacija.
moji prijatelji misle da je poezija
otvoren balkon,
da je poezija Andaluzija,
da je poezija brod iz Šibenika za Zlarin,
moji prijatelji ne znaju da su oni poezija
i ovo šizofreno stanje nesigurnosti,
i ovaj strah od promašenosti,
sav taj strah,
od svih stihova najveći stih.

HITNE INTERVENCIJE

ako isposluješ za mene
da se opet rodim bože
daj mi dulje noge i besplatan kruh
upiši me
u *klub boraca*
u divljaštvo moćnih sisavaca
u stranku smirenih
upiši me
na pravu stranu
jer to sama ne znam
na suhu mahovinu dobre vode izlij
gubitak zelenog uništava mi smjer
nauči me
da šutim kad treba
da govorim kad u meni
pomahnitaju tišine.

PAPRAT

mali dnevni požari. fluidna sidrišta.
kule u oblacima. u oblacima kule.
sve je bezazleno dok se ne zapale ruke.

tko će plamenom posložiti stvari,
spojiti linije u krugove,
kvadratima dati volumen?

nikako pronaći mir. ne traži ga.

gledaj paprat kako iznova raste iz crna tla,
kako niču velike vlažne šume, kako život
počinje od nule, stabla plešu nezarezana.

adio inkvizitori! ova povijest dogodit će se bez vas.
adio molitelji pred bolnicama, adio šutljive podanice,
u ovoj stvarnosti nitko vas neće programirati na strah.

adio inkasatori, zapečatite televizore, na kristalne
ekrane neka djeca crtaju i pljuju sladoled,
svijet je nov, u njemu je Rusija bez gulaga
i nogometnog prvenstva.

niču velike vlažne šume,
papat iznova raste iz crna tla,
sa smjenom spolne i bespolne faze.
ispočetka.

PREMA UNUTRA

malo je ostalo:

ceremonija čaja,

putovanje uz rubove

i siguran pad.

ako svršiš, kurva si,

ako šutiš, kukavica,

ako se prišiješ uz kičmu,

polako se od svega dijeliš.

već je predugo posvuda buka,

debeli snop suvišnih riječi,

šuškanje, šuštanje, šum.

malo je ostalo:

čekanje da se isuši blato,

zujanje, umor, san –

prejedene oči okrenute

prema unutra.

NAKON CIKLONA

KAKO SMO UBILI VIJAYU LAKSHMI

Vijaya Lakshmi dobila je prvu menstruaciju.
četnaestogodišnja prljavica zato sama spava u daščari,
takav je običaj u južnoindijskim selima.
zli bi duhovi navalili u dom kraj sela Anaikkadu
ako bi mala Vijaya kućom prolazila
s krvavim tragovima na svom dječjem rublju.
ženska krv kuću čini nečistom.

Vijaya Lakshmi spava u štali dok nad
Bengalskim zaljevom luduje ciklon Gaja.
kolone crnih oblaka razbacuje snažan vjetar,
kiša se izliva na oceanska sela pokrajine Tamil Nadu.
studen je, 2018., iz nebeskog lijevka
munje i demoni ruše krhke kolibe,
iz zemlje čupaju stabla kokosove šume.

Vijaya Lakshmi zove upomoć,
ciklon je razoran, nitko je ne čuje,
vjetar je u nečujnost pretvorio njezin glas.
kokosovo stablo palo je na daščaru u kojoj sama
čeka kraj prve menstruacije Vijaya Lakshmi.

kada je ciklon napustio selo
Vijaya je već bila mrtva ispod ruševina.
iz nje je život zauvijek otišao s ciklonom
i sad leti ususret nevidljivim bogovima oceana.
kad su je na rukama mrtvu donijeli u bolnicu,
iz njezine tople rodnice još je tekla
prva i posljednja menstrualna krv.

Vijaya na sanskrtu znači pobjeda a Lakshmi sreća.
kako neobično predskazanje u tvome imenu,
sretnice pobjednička!

nakon tvoje smrti čitavo je selo plakalo,
prvi put je seljanim na pamet palo
da bi stoljetnu okrutnost prema djevojčicama
jednom zauvijek valjalo zaustaviti.

BILJEŠKA

U selu Anaikkadu djevojčica Vijaya Lakshmi umrla je 18. studenoga 2018. godine. Imala je mjesečnicu i obitelj ju je udaljila iz doma, sama je spavala u nesigurnoj nastambi. Ciklon je srušio nastambu i djevojčica se nije mogla spasiti. Djevojčica je bila u izolaciji zbog „menstrualnog tabooa“. Neovisna indijska novinarska Rajeswari Ganesan napisala je o ovom događaju kolumnu problematizirajući menstrualni taboo u ruralnim dijelovima južne Indije. Kolumnu je naslovila: „Ciklon Gaja nije ubio četrnaestogodišnju djevojčicu u pokrajini Tamil Nadu. MI smo je ubili“.

ŽENSKI ZID

ženama bi iz utrobe mogle ispasti sjenke Mjeseca
i prljave podove hrama obojati u jarko crveno
kada bi im hinduski konzervativci otvorili
nepropusna vrata Sabarimale.

zato ih dok krvare bez vode i uložaka
zatvaraju u kolibe da se očiste do kraja.
desetljećima mlado žensko stopalo nije stupilo
u hram Sabarimala u južnoindijskoj pokrajini Kerala.
kilometri hodočasnika bez djevojčica i žena.
ali bogovi rade!

Šiva je naoštrio svoje tisućljetne vile,
utovljenu zmiju odmotao s vrata
i pustio je među vjerske fanatike.
Šivin sin, sinkretistički momak Ayyappan,
umorio se od ortodoksnih budalaša.

bogovi stvarno rade!

Zemlja je uigrani arhiv progonjenih:
Židove u logore, Indijance u rezervate,
Srbe na vrbe, ženske demone u kavez,
menstruirajuće žene u štale!
ali bogovi rade!

nakon ciklona je vrhovni sud dopustio
Indijkama svih generacija ulazak u hram.
Kerala se zapalila od kaprica.
nečiste su protestirale i slavile:
primile su se za ruke i tijelima sastavile
620 kilometara dugačak ženski zid.

BILJEŠKA

U siječnju 2019. godine, u južnoindijskoj pokrajini Kerali, žene su svojim tijelima formirale 620 kilometara dugačak „ženski zid“, prosvjedujući protiv hinduskih konzervativaca. Zbog uvjerenja da su žene koje imaju mjesečnicu nečiste, konzervativci su ženama u reproduktivnoj dobi zabranile ulaz u hram Sabarimala, jedan od najvažnijih hinduističkih hramova u Indiji, star 800 godina. Indijski vrhovni sud službenom je odlukom u rujnu 2018. godine stao na stranu žena. Žene su na koncu dobile bitku i izborile se da žene svih dobi mogu ući u hram.

NUMA (23)

nakon ciklona Numa uzima svoja ulja i trave,
sjeda na moped i probija se uskim cestama uz ocean.
na plaži Thumpoly masira blijede Europljanke,
svaku ispituje: *are you married?*
ako odmahnu, Numa kaže: *I am sorry!*
dok im uljnim rukama skida srčani umor,
djevojke maštaju da se nikada ne vrate
u urede Osla i Berlina.

*zaveži prste za moja rebra, Numa,
da nam srastu kosti, da mostom
od Jadranskog do Arapskog mora
proputuje jednako tijelo nade.
naučili su nas da se dijelimo
toliko je lakše čekati skupa.*

kada završi s masažom,
Numa briše ruke od ulja i trava,
predaje novce gazdi,
sjeda na moped i probija se
uskim cestama uz ocean.

ELI MAA (60)

nakon ciklona Eli Maa uzima svoja ulja i trave,
sjeda na moped i probija se uskim cestama uz ocean.
na plaži Thumpoly masira blijede Europljanke,
svaku ispituje: *are you married?*
ako odmahnu, Eli Maa kaže: *better! just problems!*
dok im uljnim rukama skida srčani umor,
djevojke maštaju da se nikada ne vrate
u urede Osla i Berlina.
nakon smrti muža Eli Maa dugo je u Emiratima
radila za školarinu djeci.
sada ima bolesne bubrege,
nema za operaciju,
digla je kredit i pokrenula mali obrt s drangulijama.
dodatno radi zbog kredita:
na plaži Thumpoly masira blijede Europljanke,
uključila se u njihove azijske utopije samo na dva tjedna.

*zaveži prste za moja rebra, Eli Ma,
da nam srastu kosti, da mostom
od Jadranskog do Arapskog mora
proputuje jednako tijelo tuge.
naučili su nas da se dijelimo
toliko je lakše plakati skupa.*

kada završi s masažom,
Eli Maa briše ruke od ulja i trava,
predaje novce gazdi,
sjeda na moped i probija se
uskim cestama uz ocean.

ŽENA GUŠTER

sjedi žena gušter,
na prljavoj ceradi uz Gangu,
među trgovcima i sadhuima.

sapletene joj ruke i noge.

među kravljom balegom
hopše kukovima, prosi,
ne uspravlja se, gmiže,

sapletene joj ruke i noge.

na njoj žareće oči,
sunčani bijeli osmijeh
maratonke sa zlatnom medaljom,

sapletene joj ruke i noge.

tako je i rishi Ashtavakra
na osam mjesta imao
skvrčeno neugledno tijelo,

sapletene mu ruke i noge.

na dvoru kralja Janake,
mudraci su ga izrugivali,
u bogalja upirali prstom,

sapletene mu ruke i noge.

kad je Ashtavakra pokazao
najdublje unutrašnje viđenje,
nepoznata svjetlost je poravnala

sapletene mu ruke i noge.

BILJEŠKA

Ashtavakra - „osmerostruko iskrivljen“, vedski mudrac (rishi) koji je prema mitskoj priči kao dijete rođen s tjelesnim deformacijama na osam dijelova u tijelu, jer ga je prokleo vlastiti otac dok je još bio u majčinoj utrobi. U polemici na dvoru kralja Janake, kao dvanaestogodišnji dječak, Ashtavakra je pobijedio i spasio vlastitog oca koji mu je tada skinuo kletvu te je Ashtavakra zbog svoje visoke duhovne svijesti ozdravio i izašao iz vode s potpuno ravnim udovima.

IZNOVA

TOPLINA, TREMOR

nebo sadila,
sve zaboravila,
od zemlje se odvajala,
ptica bila,
s prstiju ti jela,
nejestivo žvakala,
sebe grizla,
u jakost se gradila,
u toplim tremorima,
u bedrima se ljuštila,
na odlasku bila,
krastava bila,
školjka bila,
otvarala,
zatvarala,
tkala se iznova.

Sanja Baković

Rođena 1976. u Splitu. Odrasla u Bolu na Braču. Završila studij novinarstva na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Trenutno živi i radi u Zagrebu.

Pokrenula projekt Odvalimo se poezijom s ciljem povećanja vidljivosti poezije u javnom prostoru te u više navrata organizirala i vodila pjesničke tribine, a u Bolu na Braču 2017. godine pokrenula zajedno s Centrom za kulturu pjesnički festival također pod imenom Odvalimo se poezijom. Poeziju objavljuje u književnim časopisima i sudjelovala na književnim festivalima Vrisak, Kalibar, Škure i drugima. Voditeljica je pjesničke tribine „Poezija u drugom filmu“ koja se održava u organizaciji Centra za knjigu u zagrebačkom Kinoteka Baru kao i književne tribine „Kul u gradu“ koja se održava u zagrebačkoj knjižari Ljevak. Članica je Hrvatskog društva pisaca. Piše novinske članke iz područja književnosti i kulture za tjednik Express, portal Najboljeknjige te Art magazin Kontura.

Objavila: *Plovna mjesta* (poezija, 2016), *Autobus za Trnavu* (poezija, 2020).

Biblioteka Online

knjiga 267

Sanja Baković

AUTOBUS ZA TRNAVU

drugo, izmijenjeno izdanje

© 2025 Sanja Baković

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2025

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Tihomir Dunderović

Fotografija

© Sanja Baković

Objavljeno

16. veljače 2025.

ISBN 978-953-374-301-1 (HTML)

ISBN 978-953-374-302-8 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-374-303-5 (PDF)

ISBN 978-953-374-304-2 (MOBI)

Prvo izdanje

Meandarmedia, Zagreb, 2020.

Knjiga je objavljena uz financijsku podršku Zaklade "Kultura nova", Grada Zagreba i Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske. Mišljenja izražena u ovoj knjizi odražavaju isključivo mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajališta ustanova koje pružaju financijsku podršku.